

FRÁSÖGN

af janúarfundum Norðurlandaráðs í Reykjavík 28.–29. janúar 2013

Janúarfundir Norðurlandaráðs voru haldnir í tónlistar- og ráðstefnuhúsinu Hörpu í Reykjavík 28.–29. janúar sl. Af hálfu Íslandsdeildar Norðurlandaráðs sóttu fundina Helgi Hjörvar formaður, Álfheiður Ingadóttir, Árni Þór Sigurðsson, Illugi Gunnarsson, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Sigríður Ingibjörg Ingadóttir og Siv Friðleifsdóttir, auk Lárusar Valgarðssonar ritara. Helstu mál á dagskrá voru varnar- og öryggismál, tölvuógnir og stafrænar árásir, og norrænt skilakerfi fyrir áldósir og flöskur.

Forsætisnefnd afgreiddi úr nefnd tillögu um að haldnar verði hringborðsumræður um varnar- og öryggismál á Norðurlöndum sem til yrði boðið norrænum ráðherrunum, formönnum þeirra fastanefnda þjóðþinganna sem fara með varnarmál, norrænum varnarmálaforingjum og fulltrúum NORDEFKO (Nordic Defence Cooperation), norræna varnarmálasamstarfsins. NORDEFKO byggist á samkomulagi (Memorandum of Understanding) norrænu ríkjanna frá árinu 2009. Fulltrúar frá Færeyjum, Grænlandi og Álandseyjum mundu líka taka þátt í slíkri ráðstefnu sem haldin yrði á þessu ári í samstarfi við NORDEFKO og Finna sem fara þar með formennsku árið 2013. Markmiðið með hringborðsumræðunum er að stuðla að aukinni þingræðislegri vídd varðandi norræna varnarmálasamstarfið. Tillagan byggir á hugmyndum í skýrslunni Nordiska gemenskaper sem unnin var af miðstöð um Norðurlandarannsóknna hjá Helsinkiháskóla.

Forsætisnefnd afgreiddi einnig úr nefnd tillögu um aukið norrænt samstarf gegn tölvuógnum og stafrænum árásum. Í tillögunni er lagt til að auka norrænar varnir á þessu sviði með því að skiptast á upplýsingum, auka þekkingu og samstillta opinberar stofnanir, með það fyrir augum að stefna að sameiginlegu skipulagi. Tillagan er byggð á sjöundu tillögu Stoltenberg-skýrslunnar og er í takti við áherslu á þessu sviði í Haga-samstarfinu, í formennsku Finna í NORDEFKO og í Europol. Haga-samstarfið er norrænt samstarf um samfélagsöryggi og björgunarviðbúnað sem byggist á Haga-yfirlýsingunni sem undirrituð var í Haga-höllinni í Stokkhólmi árið 2009 af norrænum ráðherrum sem fara með málaflokkinn eða fulltrúum þeirra.

Þá var í forsætisnefnd fjallað um þingfund Norðurlandaráðs í apríl í Stokkhólmi þar sem sérstök áhersla verður á utanríkis-, varnar- og öryggismál og samfélagsöryggi. Einnig fjallaði nefndin um beiðni Norðurlandaráðs til forseta norrænu þjóðþinganna um að haldnar verði fyrir sumarhlé samhliða umræður í þingunum um norrænt samstarf í varnar- og öryggismálum á svipaðan hátt og samhliða umræður voru á síðasta ári um stjórnsýsluhindranir milli Norðurlanda.

Umhverfis- og náttúruauðlindanefnd, efnahags- og viðskiptanefnd og borgara- og neytendanefnd funduðu sameiginlega um norrænt skilakerfi fyrir áldósir og flöskur. Forsaga málsins er sú að Norðurlandaráð samþykkti árið 2010 tvenn tilmæli um norrænt skilakerfi til norrænu ríkisstjórnanna annars vegar og Norrænu ráðherranefndarinnar hins vegar. Greinargerðir norrænu ríkisstjórnanna vegna tilmælanna hafa vísað til þess að flókið væri að samhæfa skilakerfi landanna og í greinargerð ráðherranefndarinnar er því haldið fram að kostnaður við sameiginlegt kerfi væri ærinn með hliðsjón af umhverfislegum ávinningi. Nú hefur ráðgjafafyrirtækið Copenhagen Economics gert greiningu á málinu að beiðni Norðurlandaráðs og birt niðurstöður sínar í skýrslu. Þar kemur fram að samstarf um norrænt skilakerfi væri hagkvæmt ef tekið væri með í reikninginn landamæraerslun Norðurlanda við Þýskaland og Eistland og að hægt væri að endurvinna hálfan milljarð fleiri áldósir á ári með þeim hætti. Þess ber að geta að Ísland, Færeyjar og Grænland voru ekki hluti af greiningunni. Umhverfis- og náttúruauðlindanefnd, efnahags- og viðskiptanefnd og borgara- og neytendanefnd ákváðu á fundinum að senda erindi til Norrænu ráðherranefndarinnar um

niðurstöður skýrslunnar í þeim tilgangi að hafnar verði viðræður við Þýskaland og Eistland um samkomulag þess efnis að landamæraverslunin við þessi lönd yrðu hluti af norrænu skilakerfi.

Þá fjölluðu umhverfis- og náttúruauðlindanefnd og efnahags- og viðskiptanefnd á sameiginlegum fundi um vistvæna vottun ferðamannastaða. Stefán Gíslason, framkvæmdastjóri umhverfisráðgjafarfyrtækisins UMÍS ehf. Environice, var gestur fundarins en hann er einn af höfundum skýrslunnar „Vistvæn vottun ferðamannastaða“ sem Norræna ráðherranefndin lét vinna árið 2012. Nefndirnar ákváðu að halda umfjöllun sinni um málið áfram og hyggjast taka það upp á fundi með fulltrúum norræna umhverfismerkisins Svansins, sem stuðlar að því að tryggja sjálfbæra þróun á Norðurlöndum, og vottar meðal annars hótél og farfuglaheimili.

Borgara- og neytendanefnd fjallaði um neytendamál á Íslandi og fékk á sinn fund af því tilefni Ragnhildi Hjaltadóttur, ráðuneytisstjóra innanríkisráðuneytisins, og Tryggva Axelsson, forstjóra neytendastofu. Þar kom meðal annars fram að fyrirhugað væri að málaflokkurinn í heild flyttist til innanríkisráðuneytisins og að unnið yrði að fjögurra ára aðgerðaáætlun um hann.

Menningar- og menntamálanefnd fékk á sinn fund Önnu Hildi Hildibrandsdóttur hjá NOMEX (Nordicmusicexport) til að kynna norrænt tónlistarsamstarf. Hún fjallaði meðal annars um kynningarstarf NOMEX til stuðnings því að norræn tónlist fái meiri athygli milli norrænu landanna. Ein af aðgerðunum til þess að svo megi verða er að koma á fót norrænum spilunarlista á netinu, sem vettvangi þar sem löndin gætu vikulega sett fram nýja tónlist og þar með glætt áhuga á henni milli landanna.

Menningar- og menntamálanefnd fjallaði einnig um tungumál. Sigrún Ólafsdóttir, verkefnastjóri Nordplus-tungumálasamstarfsins, var gestur fundarins varðandi samstarfið sem hefur það að markmiði að stuðla að framgangi norrænna tungumála og menningar, og gagnkvæmum tungumála- og menningarskilningi milli Norðurlandanna og Eystrasaltsríkjanna. Fram kom meðal annars að nýlegar kröfur um að samstarfsverkefni þurfi að hafa þrjá samstarfsaðila eða lönd hefur í vissum tilfellum skapað erfiðleika og að það gæti verið skýringin á fækkun umsókna um styrki til verkefna. Einnig var fjallað um ISLEX-verkefnið um norræna orðabók á netinu. Þá fór menningar- og menntamálanefnd í heimsókn í stofnun Vigdísar Finnbogadóttur í erlendum tungumálum.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar og á vefsvæðinu www.norden.org.